

Dopisi.

Iz Gradca 24. junija. J. K. — Kar smo od svojih obljubljenih igrokazov „drevarja“ na svitlo spravili, se je naše obzorje močno spremenilo. Kervoločni Davor buči in se grozi na vse strani tako strašno, da se krotke in blage muze že zdaj plašno ozirajo, kje bi kaj tihega zavetja najti mogle. Vkljub temu, knižnosti sploh nasprotnemu in neugodnemu vremenu, in ako ravno še od nekterih p. n. gg. naročnikobercev za njim že pred tremi meseci poslane iztise „drevarja“ še nobenega vinarja vidili nismo: nas je nekoliko novih pisateljev podbodlo in ohrabrilo, da smo vendar še dva igrokaza v natis dali, ki bota ob kratkem v enem spehneju *) na svitlo prišla. Njih prvi ima naslov: „starost slabost“, drugi: „pravi Slovenec“. Pri tej priložnosti prosimo gori omenjene naročnikoberce, naj blagovolijo nam vse jim poslane iztise nazaj poslati, ker imamo dovolj priložnosti, jih drugam spečati.

Iz Ljubljane. Krajnska dežela je imela, kakor je našim bravcom znano, 500 kónj cesarski armadi dati po tisti ceni, ki je bila za težke in lahke konje določena. Dve komisii ste šle po deželi nabirat konj, in nabrale ste vseh 500 tako lahko, da razun enega kantona ste dobile povsod predpisano število konj berž pervikrat, — lastnikom so bili dnarji koj plačani; vitez Fridau, fužinar v Gradacu blizo Černomlja, pa za svoja dva žlahna konja, ki sta bila za remonta poterjena in ne dosti manj kot 1000 gld. vredna, ni vzel dnarja za nju, ampak ju je daroval armadi brez plačila. — Še zmiraj dotekajo novi prostovoljci, katerih se je pri magistratu do nedelje zapisalo 203. Naznanilo v predzadnjem našem listu, da je mestna gosposka darovala 4000 gold. za napravo primorsko-krajnskega prostovoljnega batalijona, se nam potrebno zdi s tem razjasniti, da omenjeni znesek od 4000 gold. je dar iz kase mestne gosposke kakor je, na priliko, vsak drug dar, ki ga ta ali uni daruje v ta namen; teh 4000 gold., tedaj (kakor je bilo že rečeno) ne pride k nobenemu davku za priklado; nasproti pa tudi ni misliti, da nam Ljubljančanom sedaj ni treba nič dati, ker je že magistrat 4000 gold. dal; on je dal za-se, mi pa dajmo tudi za-se, ker do tistih 20,000 gold., ktere ima naša dežela v imenovani domorodni namen darovati, manjka še veliko. — Pretekli teden so peljali skozi Ljubljano vjetih 14 Benečanov gosposkega stanú; kam so jih k sodbi peljali, nismo slišali. — Čedalje več dovaževajo ranjenih ali sicer bolnih vojakov iz Laškega, kateri se deloma naprej peljejo v Gradec in še dalje, deloma pa ostajajo v Ljubljani, kjer so za-nje že pripravljene 4 nove bolnišnice, posleduje dve v reduti in Križankih. Nasititi popotne lačne in napojiti žejne, obvezati ranjene in vsem, ki so za domovino kri prelivali, tolažiti njih reve, se je pod vodstvom grofinje Chorinskove, gospé Njih eksc. našega deželnega poglavarja, napravila družba miloserčnih gospá ljubljanskih, ktera nabira dnar, kruh, vino, perilo, cufanje in vse, kar utegne bolnim in ranjenim vojakom v prid biti. Svesti smo si, da njih glas ne bo glas upijočega v puščavi, ampak da se bo v Ljubljani in po vsi deželi nabralo obilo darov v tolažbo nesrečnim vojakom.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz bojišča na Laškem. 24. dan. t. m. je bil strašen boj ob reki Minčio, ki je 12 ur terpel. Naša armada se je vzdignila na 4 krajih čez imenovano reko in planila nad sovražnika, — al prevelike sile ni mogla zmagati; prisiljena je tedaj bila se čez reko spet nazaj verniti. Telegraf iz Verone od 25. t. m. popisuje ta boj tako-le: 24. junija dopoldne ob desetih ste se sprijele armadi; desno krilo naše druge armade pod poveljstvom generala Šlik-a se je do

dveh popoldne junaško deržalo na svojem mestu, — levo krilo prve armade pod poveljstvom fzm. grofa Wimpfen-a se je čedalje bolj širilo proti reki Chiesi; okoli treh popoldne pa se je sovražnik z vso silo vergel na našo armado pri Solferinu in Cavriauu in jo premagal. Čeravno so naši pri Pozzolengi Sardince otepli, vendar niso mogli zoper zedinjena sovražnika nič opraviti, ker je z svojo največjo močjo središče naše armade prederl in proti Volti derl. Ta okoljšina in nenavadna velika zguba je našo armado primorala, da se je pozno zvečer v strašni hudi uri vernila čez reko Minčio nazaj. Včeraj ponoči so naši še imeli Pozzolengo, Monzambano, Volto in Goito. Koliko je vojakov v tem silnem boju na obeh straneh padlo, še ni znano. Cesar imajo svoje glavno stanišče sedaj spet v Villafranki — majhnem mesticu, ki šteje 5000 prebivavcov in stoji v sredi naših najmočnejših čveterih terdnjav. Po vsem, kar se je na Kresa dan zgodilo, se mora pričakovati, da se bo kmali spet od novih hudih bojev slišalo. Bog daj, da bi hrabra naša armada dosedanjo zgubo pobotala še z večjo zmago! Sledeči generali so sedaj poveljniki naše armade na laškem bojišču: fzm. grof Wimpfen, general konjikov grof Šlik, nadvojvoda Albreht, fml. grof Degenfeld, fml. grof Clam-Gallas, fml. knez Edvard Lichtenštejn, fml. knez Švarcenberg, nadvojvoda fml. Karl Ferdinand, fml. grof Stadion, fml. baron Zobel, fml. vitez Benedek, general konjikov grof Šafgoče, fml. baron Wernhardt, fml. žl. Weigel, fml. knez Friderik Lihtenštejn, fml. baron Reisah, fml. grof Horvath-Tholdy, fml. grof Thun-Hohenstein, general konjikov princ Würtenberg, fml. knez Franc Lichtenštejn in pa fml. nadvojvoda Ernest. Cesar sami so z oklicom iz Verone 18. dan t. m. višje poveljstvo prevzeli in na čelo cele armade stopili. — Ravno zdaj je prišlo iz Dunaja telegrafno naznanilo, da zavolj važnih vladarstvenih opravkov se bojo cesar kmali na Dunaj nazaj podali in da so za ta čas višje poveljstvo fzm. baronu Hess-u izročili, kateri je že pred 10 leti na ravno tem bojišču na strani nepozabljivega Radecki-ga se tako slavno obnašal.

Iz Dunaja. Unidan smo povedali, da kuponi narodnega posojila od leta 1854, ki zapadejo 1. dan prihodnjega mesca julija, se ne bojo več v srebru plačali, ampak v bankovcih z nadavkom 25 od sto. Velik razloček pa je med temi ravno imenovanimi kuponi in pa tistimi, kateri so že zapadli poprej, postavimo, 1. aprila 1859 ali pa 1. oktobra 1858. Ti poprej zapadli kuponi imajo danes nadavk 35, uni pa le 26 pri 100. Zakaj pa to? — zato, ker poprej zapadli imajo pri colnih plačilih veljavo srebrenega dnarja. — Kuponi, kateri imajo od 1. julija določeni nadavek od 25 pri 100, se pa prerajtujejo tako-le:

1 kupon za 30 kraje.	star. da. plača 62 kraje.	nov. dn.
1 " " 1 gld. 15 kr.	" " " 1 gld. 56 kr.	" "
1 " " 2 " 30 " "	" " " 3 " 12 " "	" "
1 " " 12 " 30 " "	" " " 15 " 62 " "	" "
1 " " 25 " — " "	" " " 31 " 25 " "	" "
1 " " 125 " — " "	" " " 156 " 25 " "	" "
1 " " 250 " — " "	" " " 312 " 50 " "	" "

Iz Tersta se piše časniku „Presse“: V Antivari so si francozke vojne ladije stanišče zbrale; vsaki dan jih dohaja več; francozki mornarji se šeptajo na uho, da bi to parobrodje utegnulo dalmatinskemu primorju veljati. Po tem takem bi bilo tedaj vse to zlagano, kar je Francoz govoril o tem, da vojska ne bo čez Laško segla. — Zagrebške novine za gotovo pripovedujejo, da je te dni več francozkih ladij v luko Antivarsko prijadrilo in mnogo orožja in streljiva za Černo goro oddalo. Dozdaj je v ti luki 25 francozkih, 4 angleških in 5 turških ladij.

Iz Tiroljskega. Iz Inšpruka piše Oe. C. 21. dan t. m.: „Danes je le lep napravljena in oborožena študentovska kompanija, okoli 200 glav močna, proti meji

*) Heft.

marširala; velika množica ljudi jo je spremila. Do konca tega mesca bo samo iz inspruškega okraja 19 kompanij strelcov, vsaka od 150 do 200 mož močna, na meji naše dežele stalo in čakalo tū sovražnika, ako bi utegnil žugati tudi nam; dozdej pa še ni ne duha ne sluha od njega. Vsa tirolska dežela je z napravo strelcov na nogah.

Iz Milana. Zbor mestnih svetovavcov je sklenil, da se ima Napoleonov razglas do Italijanov v beli marmor vrezati in ta spominek za večne čase v veliki cerkvi shraniti. — Osupnil je pa nekatere mestnjane oklic, da vsi davki poprejšne vlade ostanejo tudi zdaj in tudi posojilo od 45 milijonov se ima odrajtati novi vladi tako kakor ga je razpisala avstrijska vlada. Veliko ljudstva vrè k Garibaldovim četam.

Od poljske meje se piše v „Allg. d. Ztg.“ sledeče: „Zvedilo se je, da dvoje kerdel rusovske armade maršira proti zahodu, dvoje pa proti Galiciji; garde pa potujejo v Litavsko, da se ondi postavijo kot reserve; pravijo, da je Kališ za glavno stanišče izvoljen. Vidi se iz vsega, da rusovska vlada nabirá čedalje več armade na svoji nemški meji in da — gledé na vse te priprave — Nemci ne smemo dalje več rok križem deržati“.

Iz Nemškega. Iz Berolina. Ko je „Preuss. Ztg.“ unidan povedala, da se pruska vlada za vojsko pripravlja, je sprožila nekatere besede tudi o tem, kar misli pruska vlada od francozke terjati, namreč: da nobena laška dežela ne sme pod francozko oblast priti, — da noben Napoleonovec ne bo laški vladar, — da sardinska dežela ne sme večja postati itd. Angleški časnik D. N. pa piše, da dosihmal pruska vlada še ni nič takega francozki pisala. Pripoveduje se tudi, da Napoleon, ko je unidan v Milanu bil in mu je nekdo besedo o mirni spravi sprožil, ni družega na to rekel, kakor da še ni čas za take pomenke; „še le ko bote Mantova in Verona padle in bo v Benetkah sardinsko-francozka posadka, bomo od miru govorili“. — Ali je to Napoleon res govoril ali ne, ne vemo; nemogoče pa ni.

— Bolehni kralj se bo popolnoma odpovedal vladarstvu in vso kraljevo oblast izročil svojemu bratu, sedanjemu namestniku svojemu.

— Iz Frankobroda 21. jun. V včerajšnjem prvem zboru ni še nihče čerhnil besedice o tem, kar dan današnji svet pretresa; v saboto bo drugi zbor.

— Iz Monakovega 20. jun. Zdaj je gotovo, da bo 7. kerdelo parske armade deželo zapustilo; govori se, da se bo postavilo poleg reke Majn.

Iz Italije. Iz Rimškega. Napoleon in kralj sardinski sta na Laškem toliko prekucijskega semena sejala, da ju zdaj že preobilna žetev nadležuje. Kakor v drugih mestih papeževih, tako so začeli tudi v Rimu sesiliti Franko-Sardincom; to pa dela Napoleonu in Viktoru Emanuelu velike sitnosti, ktera se rada hlinita, da sta iskrena varha papeževih dežel in papeževe moči. Ko je iz Bologne prišla deputacija do kralja sardinskega s ponudbo, naj to mesto vzame v svojo oblast (diktaturo), je poslance okregal rekši: „Sv. oče papež je ostal med svojim ljudstvom; on ni bežal in se vladarstvu odpovedal kakor vladarji v Parmii, Modeni in Toskani; Bog ne daj, da bi kdo hotel spodkopati papeževo svetno moč, ktero moramo še le utrditi. Pa tudi tega ne pozabimo, da je papež lašk vladar.“ Prihodnost bo učila, kako dolgo bojo te lepe besede veljale.

— Iz Napolitanskega 21. junija. Med možaki, ki so terjali od mladega kralja novo ministerstvo, je bilo tudi več oficirjev iz verste topničarjev, konjikov in pomorskih. Kakor v Toskani začinja tudi na Napolitanskem armada glavo povzdigovati; sliši se, da bo kralja prosila, naj se s Sardinco združi zoper Avstrijo. (Ako je to res — pravijo

časnikarji — se utegne v Napolji vse to ponoviti kar se je zgodilo v Firenci).

Iz Francozkega. Iz Pariza. Govorica, da cesar Napoleon pride kmali v Pariz nazaj, je prazna; pred tednom je pisal sam cesarici, da ne upa pred 15. avgustom se v Pariz verniti. — Spet se govori, da bo vlada za vojskine potrebe 500 milijonov frankov na posodo vzela; državnemu zboru, ki se bo v ta namen snidel prihodnji mesec, bo nek tudi na serce položeno, naj sklenc, da se tudi za Sardinco pod porožitvom francozke vlade najame 200 milijonov frankov.

— Vjetih avstrijskih vojakov bojo nekoliko poslali v Algerijo, kjer francozka vlada dela nove železnice, da si bojo z delom bolji kos kruha služili; siljeni sicer ne bojo k delu, pa bojo raji delali in si še kaj zaslužili kakor postopali in pomanjkanja terpeli. Tudi na otok Aix so peljali več vjetih; prostakom je dopušeno kakor koli hočejo v službo kam stopiti; oficirji ostanejo prosti v mestih; toda obljubiti so mogli, da ne bojo nikamor pobegnili. Oficirji in prostaki dobivajo določeni dnar za živež.

— V Fontaineblau-u, velikem cesarskem gradu z 900 sobami, popravljajo izbe, v katerih je pod Napoleonom I. stanoval papež Piji VII. od leta 1809 do 1814. Pravijo, da pričakujejo nekega visokega gosta, — berž ko ne papeža Pija IX., kterege Francozi s toliko ljubeznijo objemajo, da ga ne za trenutek ne spusté izpred svojih oči.

— Od poslednje vojske ob reki Minčio 24. dan t. m. je telegrafiral cesar Napoleon cesarici še tisti večer tole: „Veliki boj, velika zmaga; vsa avstrijska armada je bila danes v vojski; mi smo zmagali; veliko kanon in bander jim vzeli in veliko jih vjeli; vojska je od 4. zjutraj do 8. zvečer terpela“.

— „Patrie“ od 24. t. m. piše, da 40,000 vojakov, večidel iz afrikanjskih regimentov nabranih, gré na jadransko morje.

Iz Angležkega. Iz Londona. Lord Palmerston je neutralnost in svobodne preuredbe obljubil. Govori se, da je kraljica angleška kaj gorko lord Palmerstonu na serce položila, naj, kolikor je le mogoče, angleška vlada v sedanjih homatijah edina bode s prusko.

— Košut se je 16. dan t. m. iz Londona podal v Genovo; potni list mu je dala sardinska vlada, podpisala ga mu je francozka. Kaj hoče v Genovi, se bo kmali slišalo.

— Angleške ladije, ki so prijadrale v Karf, so na poti v severni del jadranskega morja.

— Po ukazu angleške vlade so v Portsmouth-u vse priprave za pomorsko vojsko ustavljene. Čudna novica!

Iz Turškega. „Moniteur de la Flotte“ piše, da bojo terdnjave v Dardanelih za brambo napravili in z obilnišem številom kanon in možnarjev preskerbeli.

— Iz Carigrada 10. jun. Pretekli pondeljek opoldne je veliki knez Konstantin s svojo ženo v Carigrad prišel; strel topov je naznanjal prihod njegov. Krasna ladija ga je peljala v Tophano, kjer ga je sultan, čakavši ga tū dve uri, sam sprejel. Kaj takega, da bi se bil sultan sam ponižal kakemu ptujcu naproti priti, se še nikdar ni doživel na Turškem.

Darovi za Vodnikov spominek:

Gospod J. P. ostanek od Vod. Alb. — 30 kraje.

 Gospod Edmund Terpin, kupec na velikem tergu v Ljubljani Nr. 280, kupuje tudi letos umorjene svilne ali židne kokone ali mešičke in jih dosti dražje plačuje kakor druge leta. Vredništvo more gosp. Terpina vsem priporočiti, ki imajo tega pridelka kaj naprodaj.